

Zápis zo stretnutia zainteresovaných aktérov Agendy 2030 k téme „Vzdelanie pre udržateľný rozvoj“

Miesto stretnutia: Banská Bystrica

Prítomní: Ela Klementová, Martina Bolečeková, Michal Považan, Zuzana Poláčková, Valéria Bankóová, Martin Kinčeš, Dana Šimová, Karolína Miková, Katarína Bajzíkóová

Cieľ stretnutia: Validovať/ **podrobiť oponentúre návrh priorit implementácie Agendy 2030 pre Slovensko**[1] a vytvoriť podklad pre rozhodovanie Rady vlády pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj s dôrazom na tému č. 2 - Vzdelanie pre udržateľný rozvoj.

Miesto stretnutia: Historická Radnica, Námestie SNP 1, Banská Bystrica, 8.3.2018 od 13:00 do 17:00

Program:

13:00 – 14:40

Predstavenie implementačného rámca Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj

Valéria Bankóová, Odbor koordinácie Agendy 2030

Informácia o participačnom procese

Karolína Miková, facilitátorka PDCS, o.z.

Predstavenie návrhu prioritných tém implementácie Agendy 2030 pre Slovensko

Dana Šimová, konzultantka

Diskusia k navrhnutým prioritným témam – návrh zmien a doplnení, prípadne návrh horizontálnych princípov

15:00 – 17:00

Bližšie predstavenie témy Vzdelanie pre udržateľný rozvoj

Zuzana Poláčková, konzultantka v téme zamestnanosti a sociálneho podnikania

Diskusia – pripomienkovanie zarámčovania témy a návrh zmien a doplnení hlavných výziev

Sumarizácia záverov, dohody o ďalších krokoch

Záver

Hlavné myšlienky prezentácií, ktoré nie sú zachytené v prílohách:

Nad rámec priložených prezentácií neboli uvedené v tejto časti programu ďalšie nové myšlienky.

Hlavné pripomienky a návrhy, ktoré zazneli v diskusii k celkovému dokumentu:

V prvej časti diskusie zaznela otázka zamerania témy „Udržateľné sídla a krajina v kontexte zmeny klímy“, konkrétne či je chápaná zúžene len na zmenu klímy alebo v sebe zahŕňa aj oblasť udržateľnosti sídel, keďže máme na Slovensku 2 900 obcí. Rovnako bola pripomenutá potreba zacielenosti priorít pre život na vidieku (napríklad: aká je úroveň dostupnej infraštruktúry, prístup k verejným službám, verejným priestorom, aké sú podnikateľské príležitosti, kompetencie samospráv). Účastníci semináru boli zvedaví či a kde sa táto problematika zaradí.

Uvedená problematika úzko súvisí s témou ekonomického rastu a novou 6. témou “Právny štát, demokracia, bezpečnosť”, kam by mohla byť zaradená. Na podporu tohto zaradenia zaznelo aj pozorovanie trendu posunu od decentralizácie ku centralizácii v oblasti poskytovania verejných služieb (v krajinách ako Fínsko) z dôvodu kvality poskytovania týchto služieb. Ďalšou možnou alternatívou zaradenia je téma číslo 5 (Eliminácia chudoby a sociálna inklúzia).

Hlavné pripomienky a návrhy, ktoré zazneli v diskusii k téme č. 2 - Vzdelanie pre udržateľný rozvoj

Na začiatku zazneli postrehy na tému previazanosti kvality vzdelávania a trhu práce, napríklad v dánskom systéme ide o aktívnu politiku trhu práce a podporu trhu práce prostredníctvom opatrení zameraných na podporu vzdelávania a rekvalifikácie a nie priamo prostredníctvom nástrojov zameraných na tvorbu dotovaných pracovných miest. Zaznel i osobný názor o degenerácii slovenského trhu práce financovaním tvorby miest prostredníctvom eurofondov, pričom jeho úprava je politicky citlivá. Ďalším pozorovaním ohľadne nášho trhu práce je silný vplyv pracovných agentúr, čo v mnohých prípadoch vedie k znižovaniu kvality pracovných miest a následne odmietnutiu práce zo strany potencionálnych zamestnancov kvôli zlým ponúkaným pracovným podmienkam.

V diskusii zaznela aj obava aká je metodika zberu dát, aby nedochádzalo ku skresľovaniu údajov o prepojení vzdelávania a trhu práce. K tejto obave o metodologické spracovanie sa pridala aj absencia voľne dostupných dát na Slovensku, ktoré majú tendenciu byť spracovávané a predávané.

V odpovedi expertky zaznelo, že hoci je metodika úradov práce SR čitateľná, existujú ďalšie prístupy zberu a zverejňovania dát napríklad v rámci OECD a EUROSTATu, ktoré nie sú uvádzané v rovnakej forme. Problémom nie je len dostupnosť dát ale i schopnosť dostupné dáta využívať. Riešením by mohli byť školenia pre samosprávy a jednotlivé rezorty ako spracovávať dáta. (Skúsenosť účastníkov seminára: Niektoré rezorty nevedia, že zbierajú

dáta v rámci svojej organizačnej zložky resp. ich ďalej neposúvajú. Možná bariéra je aj Zákon o ochrane osobných údajov. Existuje snaha riešiť ju prostredníctvom Úradu podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu.

V problematike odlivu mozgov bol spomenutý názor, že na Slovensku nedokážeme talenty prilákať späť alebo ich udržať. Možnou odpoveďou môže byť inšpirácia SARIOm a LEAFom. Zaznel názor, že na Slovensku vládne priemernosť, ktorá nedokáže saturovať potreby talentov a expertnej špičky. Zahraničie poskytuje stále lepšiu intelektuálnu inšpiráciu, priaznivejšie kultúrne vzorce a kvalitu inštitúcií.

V ďalšom priebehu poznamenali účastníci, že nad-dimenzované témy sú veľmi technokratické (postavené len na dátach), úzko previazané so školským systémom a neberú do úvahy neformálne vzdelávanie a hodnotové zameranie.

Hodnotové vzdelávanie (zamerané na rozvoj charakteru učiacich sa) by bolo vhodné vložiť aj do tejto témy, ideálne doplniť aj dátami (prisľúbené výsledky prieskumu z Rady mládeže Slovenska).

Rovnako zaradiť odsek o kvalite a postavení učiteľov/ pedagógov – zabezpečiť ich celoživotné vzdelávanie a jeho reflexiu v štátnom pedagogickom pláne.

V diskusii rovnako zaznela aj potreba lepšieho prepájania formálneho a neformálneho vzdelávania. Vytvárania fyzického priestoru – komunitných centier pre vzdelávanie, ktoré by mohli byť bližšie pomenované v téme o sociálnej inklúzii.

Účastníci vyjadrili nespokojnosť ohľadom zúženého vnímania vzdelávania v dokumente a to zameranie na prepojenie vzdelávania a zamestnanosti. V následnej diskusii dospeli k návrhu vytvoriť odsek v tejto téme, teda nielen sa zameriavať na ekonomický aspekt, ale aj na hodnotový systém vo vzdelávaní.

Hodnotové aspekty je možné zaviesť aj ako horizontálne princípy v úvode návrhu priorít implementácie Agendy 2030.

Jedným z horizontálnych princípov by mohla byť solidarita chápaná ako príležitosti pre všetkých. Pri jej definícii sa spomínali jednotlivé aspekty spoločnej definície ako napríklad: poskytnúť podporu zraniteľnejším skupinám, kde je to vyvážené osobnou zodpovednosťou a sociálnou úlohou štátu, spravodlivosť v rámci zdieľania zdrojov, inkluzívnosť.

Na záver bolo v diskusii vyjadrené želanie intenzívnejšieho prepojenia vzdelávania a praxe (trh práce), v záujme konfrontácie vedomostí a zručností získaných vzdelávaním s praxou už počas vzdelávacieho procesu. Zároveň nezúžiť prípravu v oblasti praktických zručností iba na jedno konkrétne pracovné miesto, ktoré môže neskôr zaniknúť. Bola artikulovaná aj potreba zaradiť zmienku o tzv. univerzálnych kompetenciách, potrebné je však dodať ďalšiu referenciu (napríklad fínsky model, avšak otázkou ostala jeho replikovateľnosť na Slovensku, keďže je postavený na lokálnych princípoch). V závere zaznelo odporúčanie zoznámiť sa a prípadne prevziať argumentáciu z projektu To dá rozum MESA10 k hodnotám vo vzdelávacom systéme ako aj v úvode pripomienkovaného dokumentu.

Expertka Zuzana Poláčková zosumarizovala návrhy, ktoré doplní do dokumentu s prioritami:

- **Hodnotovo orientované vzdelávanie**
- **Prepojenie formálneho a neformálneho vzdelávania**
- **Odsek o postavení učiteľov/ pedagógov**
- **Hodnotové rámce zaniest' medzi horizontálne princípy v úvode celého dokumentu Agenda 2030**

Zápis spracovala: Katarína Bajžíková

Miesto a dátum: Banská Bystrica dňa 8. 3. 2018

[1]dokument [Východiská prípravy národných priorít implementácie Agendy 2030](#)